

NAŠE NOVINE

POLITIČKI- GOSPODARSKI I KULTURNI TEDNIK.

Prihaja vsako nedeljo. — Cena: «Naši Novin» je na leto 40 D. na polleta 20 D. Člani stranke dobijo list za članarino. — Oglasi se tudi spremajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok 7 špar. Za večkrat popust. Rukopisi se nevrnejo.

Uredništvo i uprava je v Dolnji-Lendavi. — Lastnik lista: SOŠTREC F. ev. dühovnik, HOLSEDL H. r. k. katehet, HERMAN F. r. k. kaplan. Odgovorni urednik: HARI LEOPOLD ev. p. dühovnik.

I. Leto 4. štev.

Dolnja Lendava, 13. juna 1926.

Cena edne številke 1 Dinar.

Veselje Prekmurja.

Kakkoli je velika naša bolezen kakkoli je velika naša žalost, zdaj se more vse to na veselje i radost preobrniti i nesme tožba priti na naše vüsta, ar se je narodila neodvisna prekmurska stranka, štero smo že vsi tak žmetno čakali. Dosta kmični noči je odišlo do tega mao, ljudje so čakali, gda vdari sloboščine vöra, gda obsijne sveklo sunce obri Prekmurja. I gda je prišo tisti cajt, gda so ljudje slobodščino čakali, v nočnoj tihoči, kak zorjanska zvezda se je narodila i nastanola neodvisna prekmurska stranka, tak je svekloča postanola, naj bode že ednok mir v Prekmurji.

Ta nova stranka je istina ešče takša kak malo dete, štero ešče v zibelki leži. Ali počasi to malo dete gorizraste i zarazmi ljudstva stradanje i goripostüši na očaj britke skuze, zvräči boleče rane i zidalo bo na etom sveti prekmurskoga zavrženoga ljudstva blaženosti hižo. Ta nova stranka de sadila v srca blaženosti čiste rožice, naj žitek bode tam, na tisti mestaj, štero so do tega mao ne vodile i naj se zeleni tam, gde je do etiga mao süšava kralüvala.

Ta nova stranka takša šče biti, kak zorjanska zvezda na zraki. V nočnoj tihoči čüjemo eden glas: nesrečno ljudstvo. Tisti ljudje, šteri so to novo stranko nastavili, so se ne spozabili z ljudstva, ka ste že tak preveč čakali, je prišlo.

Da se je v Prekmurji ustanovila neodvisna prekmurska stranka, je radost zato, ar je svekločo prinesla tistim, ki so v kmici hodili. Noči kmica tečas neodide, dokeč zorjanska zvezda ne začne svetiti, štera nam kaže da je noč minola i gori je prišlo že na zraki sveklo sunce.

Kmična noč je kralüvala že skorom 7 let v žitki Prekmurja.

Ljudstvo je dugo ne vidlo svekločo v velikoj megli, či se je eti, ali tam posvetilo za mali čas, po tistom je kmica samo vekša postanola. Ali zdaj je ednok prišlo tisto vremen, gda je par prekmurskih gospodov odprlo ljudstvi oči i pokazali so njim, da je tista pot, po šteroj so do vsega mao hodili kriva bila i gda so nastavili neodvisno prekmursko stranko, tak je ljudstvo vidlo veliko svekločo, tak je radost, veselje goriminolo spanje, senj.

Či v kmično temlico zapreči rob po letaj nazaj dobi svojo sloboščino, gda znova vidi sunce svekloče, te nazaj pride v njegovo srce radosti ogen. Zato se pa mi Prekmurci tudi lejko veselimo, ar je kmično noč gorimeno novi, svekli den, ar je nastavljena za ljudstvo delajoča prekmurska stranka.

Ali narodjenje neodvisne prekmurske stranke je radost i veselje ešče zato, ar potrošta i bode pomagala tistim, šteri so do etiga mao preveč dosta trpeli. Na človečkoga žitka drevi, je žalost takši črv, šteri ne samo zeleno listje posüši, nego korenje tudi na nikoj spravi. Ravno je tak človeče srce, či v njem žalost kralüje i či dugo ne pride vüpanja svekloča, te smo lejko pripravleni na smrt.

Žalosti črna noč je kralüvala obri prekmurskoga ljudstva, ar je nindri ne bilo pomoči, i tistoga šteri v grabo spadne, samo močna roka more vöpotegnoti, ali takši človek i takša stranka se je ne najšla za Prekmurje. Jokanja dol je bila Prekmurska zemla i na toj človek žalosti dete, v ljudstva srca ogračeki je ne cvela mira rožica.

Ali ste že vidli pri svojega deteta betežnoj posteli verostüvaj-očo mater, štera skuznatimi očmi i z žalostnimi licimi gleda na svoje betežno dete, ali dönok, či ta pride vüpanja angel, nazaj pride v njeno srce mir i radost.

Vidli ste že sirotinsko dete, štero britke skuze püštja pri škrinji svoji starišov, i dönok nazaj pride njegove düše mir, či jeste takši, ki je potrošta.

Ravno je etak živel prekmursko ljudstvo, v žalosti, v betegi, sirotinsko je bilo, brezi vsake pomoči. Ali zdaj je neodvisna prekmurska stranka tolažbo i počinek prinesla vsem, ki notristopijo v to stranko, ki so tak dosta mogli trpeti. Prekmursko ljudstvo či bodeš znami šlo, tak tvojega trplenja noč gorimeni mirni, blaženi, svetli den.

Viher je gorizgrožo morje i na tom morji se je mlatilo prekmursko ljudstvo i jezero i jezero nevol je čakalo na nas, ljudje so že svoje vüpanje zgübili, ar je sloboščine brod ešče preveč daleč bio, ne so vidli sloboščine svetli den, ar je sunce zakrila temna megla, jokanje i zobov škripanje se je vküperzmešalo z nesmernim glasom vihera.

Ali zdaj je čisti grato hatar, henjo je vihor i tihoča je postanola na žitka morji prekmurskoga ljudstva i prišo je novoga narodjenja den. Ne boj se zato prekmursko ljudstvo, nego boj veselo, ar ta nova stranka tebe osloboditi šče, naj ti postaneš gospod na svojoj grüdi.

Prišlo je vremen, da smo svekločo prinesli tistim, šteri so v kmici hodili. Hodite i gledajte na tisto delo, štero dela ta nova stranka za Vas, za naše ostavleno prekmursko ljudstvo i vse to samo z naše goreče ljübeznosti. Hodíte v to novo stranko vsi prekmurci brezi razlike narodnosti i vere, nemate vi mesta pri ljudskoj stranki i ne pri drügi strankaj. Mi smo tisti, ki najbole poznamo vaše potrebčine, i te vaše potrebčine ščemo zadostiti. Vsi z ednim srcem iz ednov düšov pod peroti neodvisne prekmurske stranke, pod temi perotami najdete veselje i zadovolnost.

Na naš narod.

Mi smo vu našoj državi kak siročadska, arvenska deca. Srbija je predaleč od nas, Hrvatska se samo teliko brigala za nas, naj dobijo kruglice, mandate, z ednov rečjov, naj njim da vlast naš narod. A Slovenci? Oni so prišli k nam kak kaštiga, kak bič. Radič je svojega vremena pobegno i cejli svejt nalarmao, kak so Hrvati poniženi, poklačeni do praha, Slovenije poslanci so večkrat pravli v parlamentu, ka je Slovenija kak edna provincija v etoj državi, ka bi pa te naš narod mogao praviti, na šterom se gnejzdi Slovenska gizdavost. Slovencov i Hrvatov na milione jeste, pa so dönok puni tožbe, ka se zametavajo, ka njim je teško. Mi smo se pa nonč nej smeli v našoj velkoj nevoli vözjokati, či je bar cejla naša prekmurska krajina tak kak eden britki globoki krič — plač, či bar tak vö vidimo zdaj vsi kak živa nevola. Dr. Drinkovič je edenpot pravo vu skupštini, či bi se vu Srbiji takša dela godila kak vu Hrvatskoj, tam bi že do revolucije došlo. Prinas pa vsaki potepaš, vsaki tihinec má pravo vu naše najsvetejša dela brsati, brezi toga kaj ga stoj na odgovornost pozvao. Naj zeme na znanje Maribor i Ljubljana, ka smo puni britkosti protiv Slovenije, i ka so naše nevole kar glasna tožba proti slovenskoj silovitosti!

Ne bodemo mi duže provincija Slovenske perovnosti i gizdosti! Ne bode nas že dugo ponižavala Slovenija! Mammo mi drüge orientacije tudi, nej samo Slovensko! Hrvati bi 100 krát radi bili, či bi se Prekomurje Hrvatskoj pridružilo itd. Slovenija je pokvarila naš lepi prekmurski domači jezik, na példo denem »kateri, novega«. Slovenska nestrpljivost je ešče materinski »Oča naš« zgingave deteče glave vö bičüvala. Ni knjige vadlúvanja, na našem jeziki pisane je slovensko drago bralinstvo nej mo-

glo trpeti. Či gli Slovenija sama nema znanstvenoga, akademskoga vjedinijenoga jezika, ar sploj nači guči Ljubljana kak Maribor, i vsaki žlajfar sklecar, rešetar ponavlja slovenski jezik, tak ka ga ni Slovenci nerazmijo, ipak se oni osodijo vu naš lepi materinski jezik brsati, njaga preganjati. Slovence to peče, zakaj mi hrvatskomi lepomi jeziki prisposodobno govorimo, i zakaj nepostanemo na edenpot v jeziki, v djanji kak kranjci!

Ali koma more priti človek slovenskim jezikom?! Skoron nikam! Či z Ljubljane ali Maribora kakše slůžbeno pismo pride vu Zagreb, ali vu Beograd, včasi trbej tumača što doj obrača slovenčino. Naša draga mila slovenska bratja je pogreške napravila vu svojem računi, kranjci so mislili ka trbe nas vu vėrstvenom i znanstvenom pogledi na nikoj spraviti, i té do oni mogli diktirati, Zatoga volo se skorom oponašajo Slovenci prinasa kak faraonje. Zato so šteli naš jezik zmejšati svojim, naj ni ednoga nebi znao pošteno naš narod. Na državni strošek je ešče Slovenija ni ednoga Prekmurca ne poslala vu London, ali vu Paris, Berlin na visoke škole, naj bi se puno navučio, i naj bi naš prekmurski narod znao voditi, i njemi na diko biti. Či je štoj šteo iti vu Radkersburg, ali kamo dale naj bi se navučil jezike i znanosti, té je Slovenska bratja delala sto i sto neprilike. Pa zatoga volo je naš narod pun britkosti, nezadovolnosti proti Slovencom. Oni so prišli knam kak bratja, ali takša bratja kak je bio Kain proti Abeli. Oni samo edno pravo dajo nam: plačati, plačati i plačati; Što se vüpa potožiti proti porcije čeki? Što sme praviti ka so preveč velike porcije, dače? Pri-

nas se nesmi nonč pitati koma ido naši penezi? Na kaj se potrošijo tej nezgovorni velki penezje, štere naš narod žulami, znojom vküp grene? Či bi se proti kranjcom tak postopalo, oni bi že celi svet napunili svojim kričom! Medjimurje je samo malo koštalo od Slovenske bratje ljubėznosti i blagoslova, pa je dónok skorom ednoglasno cejlo Medjumurje glasovalo proti Marburgi, proti Sloveniji. Medjumurje se tüdi odtrgne od Slovenske uprave! Nej so tü krvi pojedinci! Tü je kriv do globočine pokvarjeni Düh slovenske inteligencije. Vu slovenske škole kak najvekšo znanost bi trbelo notri prinesiti znanost ljubiti bližnjega i služiti njemi. Ne odavamo mi mačka vreći, ne širimo mi mržnje proti Slovencom, samo prikazujemo kak so grozne naše prilike, koma je nas pripelala slovenska inteligencija. Slovenska inteligencija je i Slovenijo globoko potežila. Velka gospoda Slovenije, na teher slovenskoga naroda lumpa, rasipava, a siromak norod se pa potepa posveti kak rešetarje, žlajfarje, i cekerašje. Da pride knam kakši sirmak kranjec, se nam mili, ar je tak slaboga znanja, tak nastopi kak da bi 2 levi nog meo; ali ešče te nevolnjacke majo mržnjo proti nam. Tanjer kaše, graha, ali skleco žganika, ka se njemi prinasa z milostivnoga srca da, pojede tak, ka se njemi od veselje oči laščijo, ali dónok je odgojen na mržnjo proti nam. Trbe samo kakšega slovenskoga »Gospodina« poglednoti vu kancelaji, uradi! Tak je kak kamen, govor njemi je kak led! Vidite slovenska bratja, naš narod je zlatan, dobre duše, dobroga srca! Ali vi ste ne prišli knam zľubeznostjov, vi ste nej kak dobra bratja

našega naroda, vi nemate ključa k duši našega ljudstva! Zato Prekmurje ste duševno, v sijmpatiji zgřubili! Či prekmurski oča nemre deteti kúpiti cipele, odela, za to ste se vi nebrigali! Vi ste ne pitali či se narod ne zruši pod tak velikim terhom! Vam so ne bile svete naše skuze, naše nevole so ne prišle do vašega srca, nad našim siromaštvom ste se vi nej smilivali! Zato Vam to v oči pravim, Vi ste bili prinasa kak bič, kak nevolja!

Nemamo mi nikaj proti Slovenskomi narodi, nego mi bodemo se bojüvali na nojete, na smrt proti slovenskoj silovitosti, proti nesrčnosti tühincov. Zatoga volo bodemo organizerali naš narod vdüši, vu srci! Naše organizacije nebodo imele zastave, nebodejo redile zvünešnje ceremonije. Mi bodemo duše i srca organizirali. Naj znajo trdoga, kamenoga srca gospoda slovenska, ka narod ne živé za njihovo volo, nego oni morejo služiti narodi. Dnes den ni zulukafterje, ni indušje ne trpijo že silovitosti, tiranstva, ne ka bi naš narod trpo. Da smo pred svet stopili, odločili smo, ka vse velke vrednosti i nadarenosti našega naroda na svetlo prinesemo i naš narod na visikosef zdignemo, poštenje spravimo našemi narodi po celom sveti. Zatoga volo nas more narod tüdi pomagati. Nas, kak deco našega naroda, do globočine peče, zakaj je naš narod tak ostavljeni. Meni so svete našega naroda skuze, nevole, ar sam i jaz preveč dosta trpio vu svojem žitki. Znam ka bodejo, ki do pravli gda do čteli eto moje razlaganje, ka njim z duše i srca govorim; duše do še njim radüvale, ka jeste ešče lüdi ki so verna deca Prekmurja, ki bodo zahvalna bratja do groba. Bodejo, ki

do se bojali za nas, ka tak ostro proti stanemo tühincem, nepriatelom našega naroda! Ali se ne trbe bojati za nas! Mi se vu Bogi i pravičnosti, poštenje našega dela vüpamo! Znamo ka bode narod znami kak eden človek! Mi nebodo delali razbojništva. Ali jaj tistomi, ki bi proti narodi delao. Mi opominamo vsakoga, ki nede znašim narodom, ki nebode potpe-
rao naše delo, ali ki bi se odao našim nepriatelom, ka ga srditost naroda zruši kak zburkanje zemle! Tržec, štéri bi bio proti narodi, naj zapré baoto, ar narod ne küpi prinjem; krčmar štéri nebi bio zanas, lejko zapre šeft, ar pivcov nede meo. Nemo mi kričali, larmali. Mi vdüši navčimo narod kak more delati! Tü bode edna svéta, velka organizacija, štéra de šla od človeka do človeka, štéra de na ljubėznost, na vküpdžranje včila, štéra zdrüzi močno celi naš narod, štéra vse vniči, ka bi proti narodi bilo. Peldo pokažemo celomi sveti, kelko more ljudstvo, či je dobro pelano vodjeno.

Prekmurski narod, more znamenüvati edno ljubėznost, edno bratinstvo, vernost, i edno jedino čütenje. Vsaki za vse, i vsi za ednoga, eden je Bog, edna je ljubėznost, zato složni moremo biti i močno vküp držati. Či smo do sega mao bili zapelani, i eden proti drügomi delao, kak nepriatelje, toga več nesmi biti! Ne smo si mi nepriatelje nego bratja. Eden cil mam, naj de blajženi prekmurski narod i veliki, zato se moremo zarazmiti i vküp zdrüžiti! Nesmimo tak delati kak zidarje pri babelskom törm, ki so se ne zarazmili! Vsaki človek, ki pozna vsebi poznanje i čüti odgovornost za naš narod, najbode apoštol, širitelj našega gibanja. Vsaki človek, ki zna čteti pisati, i ki je ne samo zato nasveti, ka bi se žalostio na svojoj i drügoga človeka nevoli, naj širi naše mišljenje, i naj dela za naše gibanje. Prekmurje ma preveč dosta spametni velki, zrejli lüdi, ki so doraščeni na vodeče mesto. Mi vsakomi ščemo dati priliko, ka za sebe, za svoj narod, za bodočnost Prekmurja naj dela. Mi pa vö povemo pred celim svetom ka mo se za naš narod bojüvali dokeč do cila nepridemo, i se nemo bojali ne poteškoče nepriatelov i ne smrti! Mi služimo z čistoga srca narodi, narod nas pa naj samo li pomaga.

Podlistek.

Bog ne bije z botom.

Iz mađžarščine.

O jaj — se je jokala deklica, za mene volo se je vse to zgodilo, ali da pa nemorem gledati na Bolog Joška, njegov jalen pogleg, i takše je tüdi njegovo srce.

Ne joči se, toložo jo je Pali, znaš ka so naš oča dober človek, samo velike nature so, ve to pomali vse mine.

Bogme tak bode, njima je pravla krstna mati, vsigdar je takši bio moj kuma, ne trb to tak na srce vzeti. Ti moje malo pišče hodi i leži si doj.

Poslala je Katici i jo spat spravila. Deklica je za mali čas med jočem zaspala, ali v sne je čüla od nikec Šari Imreva furulo, tak je žalostno djala, da bi se Katici skorom srce razpočilo.

Pali je tüdi ne mogo spati, vö si je seo na dvor i zvezde je gledao i premišlavo si je. Dobro je on pozno svojega očo naturo, samo je svojo sestru potrošto, ali v svojem srci je čüto, da je to pri starom ne samo za malo vremen. Ta čemernost se je že dugo skrivala v njegovom srci.

Med težkim mišljenjom je zadobo Pali gojčno. Ali njegova duša je močneša postanola, gori je djao v sebi, da z miri očo, ali či se me to neposreči, tak de batrivno šo proti žitka težkočam i ne dopüsti, da bi očina nesmi-
lenost naveke vkrajvzela Katici blaženost.

Zaman je bilo vse, stari Gabor Števan je ne popüsto, zopstom so ga prosili, od svojega sina je niti čüti ne ščeo; Katico bi nazaj vzeo, ali samo tak, či privoli da bode žena Balog Joški. Pavela stan je preveč težki bio, iz srca je milüvo svojo sestricu, ali

zato jo je ne ščeo proti oči razčemeriti, tak si je mislo, ka pa či se je on sam zmoto, ka pa či de Katica dónok blažena tak, kak to njeni oča žele. . . Celo delo je zato na Katico zavüpo,

I Katica? Znabiti da bi ona nazajšla k oči, či bi ravno ne tam stanüvao Šari Imre blüzi njene krstne matere hiže, i či bi ne meo tak lepo belo hižo tak čisti dvor, pred hižov lępi mali ograček i v njem tak dosta lepi rožic, i tak dobro mater, z šterov sta vsigdar v miri živela, i njeno goristanenje i spatidenje je vsigdar molitev bila. Tam je šau vsako gojčno rano i večer iz dela i stano si je pred vratami Katicine krstne matere, naj si par reči pogovori z Katicov i po včeraj je tak lepo igro z furulov, da je Katica či bi ravno ščela, ne mela moč nazaj iti v očino hižo, gde je vse bilo, samo Bog i ljübezen ne.

Nedelja

po risalaj tretja.

„Jezus veli eto priliko: što je iz vas človek, ki ma sto ovc; i či zgubi edno z njih, jeli ne ostavi devedeset i devet v püstini i ide k tistoj, štera je zgubljena, dokeč jo ne najde. (Lukač v XV.)“.

Pisatelj Albin Stolec pripoveduje: „Imeo sam poznanega, šteri je bio jako zapravljaj. Oča me je že večkrat poplačao duge i nazadnje me je pisao. Mam še drugo deco, ne samo tebe, od segamao ti več ne bom plačao duge, ar inače bomo vsi kodivali. A sin malo na to pa piše oči, da naj me pošle 180 mark, ar inače zgubi službo. I ka je napravo oča? Poslao je sini 180 mark s pismom: „Tvojim bratom isestram ne smem zeti te penez, liki jaz sam ne bom pio i kadio tak dugo, dokeč tej penez ne priranim“. — Ta velika ljubezen je sina tak genila, da je postao drugi človek, poštenjak.

Premislimo si ljubezen božjo, štera je zapustila nebesa i je prišla po zgubljeno ovčico. Gospodove ovčice so angeli v ljude, izgubljena ovčica je pa človeški rod, ki žive na zemlji. Samo ta se je zgubila, da je človek zeo prepovedani sad. Sin božji je zapustio 99 ovčic — angele v nebesaj i je šeo iskat človeški rod, zato da se povekša število angelov v nebesaj.

I da je našeo paster zgubljeno ovčico jo je ne kaštigao, liki djao jo je na rame i jo je neseo nezaj k čredi. Doma pa pokliče prijatelje i sosome i njim pravi: Veselite se zmenoj! Ne pravi: veselite se z izgubljeno i najdeno ovčico, liki veselite se z menov, ar v nebesaj je Bog bo naše veselje.

Zato se pa ne dajmo dugo iskati od našega Pasterja, liki se ga oklenimo si stopimo pred njegov oltar, i s čistim sercom me obljubimo, da več njegove črede ne ostavimo.

Politični glasi.

Brezmožnost koalicije R. R.

Nedelavnost i odlašanje skupščinski sej nam kaže, da je zdajšnja vlada preveč betežna i slaba. Miranje vlade je vsem poslancom vzelo volo delati i ešče vladnivi stranki, radikalna i radičova se nemorete zglihati, nego edna proti drugoj stoji. Tak se čuje, da vlada neostane dugo na svojem mestu i ministerski predsednik Uzunovič že druge kombinacije išče. Razgovarja si z voditelom demokratov, z Davidovičom i od njega bi rad dobo podporo, slovenski klerikalci so že tudi previdli, da je krüh v opoziciji preveč britek i zdaj se tudi rivaju proti vladi i radi bi prišli k vladnim jaslam. Ali vse nam to kaže, da se zdajšnja situacija nikak ne da zakrpati, zato si pa Uzunovič na to misli, da bi najbogše bilo, či bi radikalna stranka sama dobila volivni mandat, tak misli da bi pri novi volitvaj radikalna stranka z pomočjov policije absolutno večino dobila. Skupščina najbrž okoli 20-ga. junija na počitnice bo poslana do jeseni.

Novi Polski predsednik.

Za polskoga predsednika je izvoljeni Moscicki. Polski narod i parlament je njegovo izvolitev preveč simpatično sprejo. Vse polske stranke zahtevajo, naj se ustava kak najprvo spremeni. Novi predsednik, profesor Moscicki je 4-ga junija djao doj prisego v starom varšavskom gradi, navzoči je bio celi parlament, vlada i dosta inozemskih diplomatov. Med prisegov so samo komunisti kričali zmes, naj se vsi zapreti komunisti na sloboščino püstijo i naj se državna podpora da onim ki nemajo dela.

Pitanje finančne kontrole obri Madžarske.

Finančna komisija Drštva narodov je 4-ga junija raspravljala od vogorskoga finančnoga pitanja, ali naj dale bo finančno kontroliranje, ali ne! Madžarski ministerski predsednik je proso naj se že ednok dokonča finančno kontroliranje obri Madžarske. Ali francozi so proti tomi bili i želežo, naj ešče dale bo pod kontrolov, zato ar je Madžarska ešče do etiga mao ne pokazala dobre vole, da poštuje vse tisto, ka je prineslo Drštvo narodov i da Madžarska dva obraza ma, ednok ednoga, drugo pa drugoga pokaže.

Abd-el-Krim je kapitulirao.

Abd-el-Krim je provideo, da je njegova vojna zaman i zatoga volo je z svojov celov armandov dojsklao orožje. Tak je pravo, da se podao Francozom, da bi se ognotomi, ka bi se več krvi prelavalo. Francoze je samo na to proso, naj ga nedajo Špancom i da naj za njegovo delo ne bode odgovorna njegova družina i njegov rod, za celo delo on sam šče odgovornost nositi. Abd-el Krima so Francozi v mesto Fez pripelali, ka se bo znjim zgodilo je ešče ne odločeno.

Tak se je dokončala tista vojna, na štero je cela Evropa gledala i čakala, ka se bo tam zgodilo. Nazadnje je vekša moč zmagala.

Revolucija na Portugalskom.

Celi svet ešče vre i nemore priti v države pravi mir, ne da se edna država vojskuje proti drugoj, nego v dosta mestu ešče v ednoj državi sami bratje se kolejo i nerazmijo. Revolucijov zemla je Portugalska, gde so edno za drugim revolucije. Zdaj je pa velika revolucija bila tam, revolucionarna vojska je že notrivzela glavno mesto Lissabon, revolucija ma te namen,

da državo oslobodi od vse tisti politikov, šteri so državo v propad odpelali. Voditelji revolucije name-nijo razpustiti parlament i vse bivše zakone razveljaviti. Bivši ministerski predsednik je odbežo i ne ve se koma. Najbrž nova sestavljena vlada, vojaška vlada bo i ministerski predsednik i notranji minister bi postao general Capacada, minister za vojsko pa general Coasta. Predsednik republike je tudi dojpovedo.

Bolgarija i Turčija.

Bolgarija i Turska republika so prijateljsko pogodbo zvezale med seboj pogajanje so se dve leti vlekli i zdaj so to pogodbo sklenili v Angori. Pogodba je navekše trgovska, veliki pomen ma za Bolgarijo, ar zdaj Bolgarija pa lejko vovozi v Turčijo svojo pšenico, živino, sir, les itd. Pogodbo je ednoglasno ratificirala Bolgarska i Turska zbornica i zdaj že v najkračisem vremeni v veljavo stopi.

GLASI.

Tatvina. Ne davno je neznanitovaj nikak notripriso v Turnišči v Horvat Ane hižo, štera je sama ženska i njoj je vkradno 400 dinarov. Tovaj je gvišno dobro bio poznani v hiži, i znati je mogo, gde je ključ obmara. Ali dñok je pošteni tovaj bio, ar je ženski ne odneso vse peneze, nego 12 dinarov njej je nihao na sol i spice.

Črensovci. Tak se čuje ka se v Črensovci nedopadne g. Kleklni, da je nastavljena neodvisna prekmurska stranka i da ta stranka vđava slovenski i vogrski list, ar dobro zna, ka ta stranka i te list goriodprejo ljudstvu oči, štero ljudstvo so do etiga mao v kmici vodili. Naj bi pa ljudstvo ne zvedlo nikaj od nove stranke, zato pajesto zavupani okoli Črenšovec takši ljudje, šteri „Naše Novine“ i „Néplap“ vkraberejo od naroda. Lepo, preveč lepo delo je to od ljudi ljudske stranke, či drugoga dela nemate, li nedajte četeti liste nove stranke.

Biciklin je vkradno. Pred ednim mesecom je v Murski-Soboti pred potekov nekaj vkradno Dominko Jožef trgovca iz Turnišča biciklin. Biciklin je zdaj po dugom vremeni napreprišo. Pri Svetom Križi so orožniki prejali ednoga tovaja za valo več tatvin i tak je tudi nepreprišo biciklin. Tovaj je biciklin dao predalati i ga je tudi prodao. Za svoja dela zdaj svojo zasluženo plačo pri Ljutomerskoj sodniji čaka.

Kapca. Na Kapci se je 26-ga maja z velikov slavnostjov vršila posvetitev družin presv. Srci Jezušovomi. Je mala občina i dñok je 34 družin na ednok spoznalo za gospodarja svoji družin več nego Kralja. Ob 9 vori je bila sv. meša, med svetov mešov je bilo skupno pričesčavanje. Po sv. meši pa predga, štero je imeo g. kaplan Foky, ki je tak genljivo predgao, da je vse ljudstvo jokalo. Potem so vsi na glas zamolili posvetitno molitev. Zdaj sta oba gg. kaplana šla od hiže do hiže i sta posvetila kepe Srca Jezušovoga i hiže. Hiže so bile z najlepšimi rožicami okrasene. V istini veseli i veliko pomemni svetek. Posnemajte

krščanske družine. Tem potom se pa tudi zahvalimo vlč. gg. kaplanom za njihovo požrtvovalno delo.

Družine posvečene presv. Srci Jezušovomi.

Veliki shod v Dobrovniku. Etoga meseca 6-ga, v nedelo je neodvisna prekmurska stranka veliki shod držala v Dobrovniku, gde je okoli 2500 ljudi prišlo vküper i poslušalo govornike. Shod so odprli vlč. g. Volper domači plebanoš i v jednatom govori so dolinamalali ljudstva stan, govorili so od agrarne-reforme, gde se je tak velika krivica zgodila vogrom, govorili so od verski šol i pravli so, da verska občina vse tere more nositi, ali nikš pravil pa nema do svoje lastne šole, štere je sama z težkimi žüli gorizazidala i nazadnje so prosili ljudstvo, naj podpira neodvisno prekmursko stranko. Za njimi je govorio od strankinoga programa g. Holseld katehet, za njim pa g. Hari ev. dühovnik, ki je povdarjao da mi prekmurci od nikoga drugoga nemremo pomoč čakati kak sami od sebe, i da je ta nova stranka ne samo za bogatce, nego za siromake ravno tak, ednako za sluge i gospode. Na zadnje je ešče govorio domači kaplan g. Lejko.

Za predsednika dobrovniške fare so enodüšno domači plebanoš, vlč. g. Volper Pavel odebrani, za odbornike pa iz vsake vesi dva i te so iz Dobrovnika: Jožef Car župan i Paveo Horvat; iz Žitkovec: Janoš Szomi i Paveo Soós; iz Kamovec: Štefan Soós i Janoš Šoos; iz Radmožanec: Štefan Biro i Vendel Büki; iz Genterovec: Mihal Šoos i Peter Gal; iz Kobilja: Jožef Sabjan i Franc Miholič; iz Motvarjevce: Geza Vida. — Te tvorijo serši odbor, a nadelje si še zvolijo ožji krajevni odbor. — Navzoči je bilo približno 2.500 ljudi, ki so navdüšeno, kak eden mož odebravali strankin program. Samo z Turnišča nikš Ritlop Kleklnov prijatelj je skričo ednok živio Klekl, ali gda je vido da je sam, on je tudi zamukno.

Nesreča z automobilom. Pöröše Geza z Murskoga-Središča je v noči 1.-ga junija z automobilom tak nesrečno opodo, da se je domo pelo iz Zagreba, da se me je blüzi Novimarofa automobil prevrgo i vküspetro i on sam je tudi mrtev ostao v šonci i v gojndno so ga tam najšli. Zrok velike nesreče je neznan. Žalüjejo ga stariše i mlada žena, z šterov se je pred ednim mesecom poročo.

Smrt v gnojšnici. V Prosenjakovci se je na risalski pondelek zalejo v gnojšnici Kološa Janoš. On je sam ostao doma, ar so ovi vsi v cerkev odšli i začno je gnojšnico vñositi, ali nikak je notri spadno i se je zalejo. Gda so gasosedje napamet vzeli, je že mrtev bio. Že je dugi čas srčno bolezen meo i ta bolezen njemi je posiskala smrt.

Novi gerent. V vesi Pečarovci je dosedanji gerent Kovač Matija dojahvalo z gerentske česti, ar je že prestari bio. Veliki župan ga je od službe gori odvezo i na njegovo mesto za gerenta imenuvo Zelko Jožef kmeta v Pečarovci.

Smrtna nesreča. V Vurbergi poleg Maribora je domo šla Tončka Zelenik, ali zavolo dežja je pot preveč škliska bila, poškalilo se njej je i spadnola je tak nesrečno, da si je nogo zlomila. Včasi je dobila zdravniško pomoč, ali zastrupila se njej je krv i

ne je več bilo pomoči i mreti je mogla. Moža i pet mali otrokov je zapustila.

Gosp. Klekl so v velkoj nevoli. Že dolgo čtemo Novine, liki to se je ešče nigdar ne zgodilo, kak premineči teden. Či so gosp. Klekl ravnok betežni bili evangelium so zato vsigdar pisali. zdaj pa, ka se je ustanovila zdržena prekmurska stranka, se tak boji, da ne bodo več poslanec, da so celo na evangelium pozabili. S tem so samo to pokazali, da je poslanstvo v nevarnosti, ne pa evangelium. Či komi štale gorijo, nede šo hižo gasit — tak so si tudi oni zmislili.

Odgovor na odgovor.

V »Novinaj« z dne 6. junija pišejo g. Klekl članek »Tisti krči, komi hiša gori«, kak odgovor na moj članek pod istim naslovom v »Naši Novinaj« i »Néplapi«. Na te članek morem odgovoriti sledeče in z tem končati od moje strani, to diskusijo.

1.) »Népujság« brez urednika je bio samo plakat i tak ne je proti zakonitosti rečete g. Klekl. Jaz spremem do znanje, ako se tudi zadovolji z tem odgovorom državno pravdnštvo. Ali opozorim, da na vsak plakat se more po zakoni nalepiti kolek po 10 para. Ker se pa to ne kolekvalo, li se zgodila nekaj proti zakoni in Davčni urad mora inkasirati 1000 »Népujság plakatov« po petkrat deset paro globo, skupno 500 dinarjev.

2.) Napade na ev. duhovnike, da jih ne sledijo njihovi verniki, odločijo volitve. Proti kat. duhovnikov naše stranke pa g. Klekl ne morete samo za sebe monopolizirati gorečnost za božo čast, za zveličanje duš, ker bi to smešno bilo. Ta beseda tudi malo tak se glasi, kak či bi Vi pretili z g. püşpekomi? To se pa Vam g. püşpek ne zahvalijo, či njihovo duševno moč in pokorščino Vi v Vašo politiko mašate. Ve vsaki zna, a Vi najbolje, da ne samo te duhovniki, nego tudi civilni člani naše stranke častlivo vero in se pokorijo g. püşpeki, Ve pa znate da sem tudi jaz prosil dovoljenje od g. püşpeka, da Vas tožim za Vaše razžalitve.

3.) Vzamem na znanje, da me držijo za korektnoga g. Klekl, da so me vsikdar globoko poštuvali i me ešče zdaj poštujejo. To izrazim i jaz proti osobi i duhovniki g. Klekl, — a ne njegovomi političnomi mišljenji in manj njihovej pol. metodi. Mene ne je razsrdila Vaša agitacija proti mojemu posli, ker sem znal, da uradno se potrdi neistinitost tistih trditev, da je vse ne veljano, kaj sem jaz v svojem pripravnem delu sklenil, — in da bi to g. minister razveljavil.

Zato sem tiho čakal na to uradno reč. Ali kda je se to izjavilo, da po zakoni je veljano vse, kaj sem storil, te ste izdali g. Klekl v Novinaj članke in otvoreno pismo gde ste osebno mene v časti razžalili in za to sem Vas mogo tožiti! Ar čast, je čast! To si vsaki brani. To pa Vam ne morem oprostiti pred zadoščenjem či ravno Vas na vozo obsodijo — ka bi mi jako žao bilo — ar po zakoni 2% za tabulacijo i ne za mešetaranje ide, ar fiškališ sem i ne mešetar — dobrovoljen darilec in ne ode-ruh sem, — i tisto veleposestvo katero mene zavúpalo poštenoga i ne nepoštenoga prodavalca ma. Iz politike, za kruglice je šlo vse, — in ne za volo moje krivice ali pa za krivice mojih nameščencev.

4.) Istina, da sam podpirao, podpiram in bom podpiral našo novo Prekmursko stranko z penezami. z automobilom, z svojim perom i z svojimi rečmi, ar sem prepričan, da to je hasek vsem prekmurcem, — da samo po takšem načini dosegnemo kaj za naš siroti narod, či ednok se vjedimo vsi v edni stranki samo za Prekmurje. To pa včinim samo iz ljubezni za naše lüdstvo i ne zato, da bi šteo poslanec biti. — Naše cilje tudi Novine pripoznajo za svoje pa le to pravijo, da nas autonomija loči od S. L. S. a. Zakaj se pa vežete za autonomijo? To je glavno? In či v drugem oziru program je ednaki, zakaj smo mi slobodnizidari, proti verni, kapitalisti in kommunisti na ednok? Samo zato ar ne smo za autonomijo?

5.) Ka za volo Dekležovskih kruglic prenosite g. Klekl tudi je slabovoljno, ar Vi najbolje znate da semenogojstvo je vlada hotela napraviti i državno. To ne je moja krivda in ne moj fiškališki čast, da se to tak zgodilo. Če pa to li naprej nosite proti meni, te da vse to znate. te tou tudi samo za kruglice Dekležovčanov storite.

6.) Ka ste za lüdstvo in za veleposestvo zmenom vküper napravili tou ne je Vaša krivica. Ali da zdaj ravno proti tistim načelam delate, kak ste te, — to ne razmi nišče i tu se vidi, da se ide samo za kruglice.

7.) Da ste mene reševali iz zapor, to ne ste za peneze včinili, nego zato, ar sem Vas jaz reševao tudi v časi, da so Vas Karolyievi v zapor djali. Ali ka to briga hercega, to nemre nišče zarazumeti!

Tisto potrdilo poslanca Ozmeca, štero ste k meni poslali imam z pismom vred šče zdaj tudi!

8.) G. Bačić da sam svoj odgovor. 9.) Drugo priznate vse, kaj sem napisal. Kaj pa glede mojih zaslužkov pišete, samo le toliko Vam odgovorim, da sami tudi priznate, da sem po poštenoj poti zaslužio i da skuze siromakov so ne močile moj zaslužek. To Vam pa jaz povem, da že več kak polovica mojega zaslužka odišlo za siromake, za dobre i pobožne namene. 10.) Nadaljevanje, če hočete, pred sodnijov, ali v novinaj le stvari programa, stvari celoga prekmurskega naroda i nikdar ne osebne.

Ka je autonomija?

»Novine« in »Nepujsag« trdita, da je Prekmurska stranka vjedinstva prevzela celi svoj program od S. L. S., samo le pitanje autonomije lači nas od njih.

Istina, da te da tou priznajo Novine, tudi povejo, da smo mi slobodnizidari, proti krščanski veri, komunisti i kapitalisti, — vse to tak daleč, da što ne razmi to dijačko reč autonomija, bi mogeo misliti, da tou se razmi pod tem rečom. Zato postavim to pitanje, ka to dene autonomija?

Autonomija je takši položaj med edne države proti drugi državi kak je to bilo med Horvatsko i Madjarsko pred bojom. Te so Horvatje meli skupne ministre v Budapesti z madjarima, pa ešče ednoga posebno svojega, tam v Zagrebi so pa meli ešče banuša pa ministre. Tak so bili blagoslovjeni Horvatje iz Pešta i iz Zagreba, pa tou je bila njihova autonomija.

To je autonomija! Tak šče S.L.S. svoje ministre meti tudi v Ljubljani poleg ministrov v Beogradi. Glavna vlada v Beogradi, filialna vlada pa v Ljubljani.

Kda se izjavila Prekmurska stranka za jedinstvo države, in proti za ispremenbo ustave, s tem povedala, da nešče pustiti za to autonomijo žrtvom ni naj manjši Prekmürski interes, da je nam več se truditi za eden prekmürski groš, kak pa za to autonomijo, te na nas zmazala S. L. S., da mi branimo korupcijo.

Kaj je pa tou? Tou je tudi dijačka reč, pa telko dene, da vlada se da podmititi, — da edni ministri, državni tajniki i poslanci so za mito kaj napravili. To trdi zdaj edna stranka proti drugoj v parlamanti i za to je tam boj. Naša stranka se tudi izjavila, da je proti korupciji.

Poglednimo zdaj štera je bole

proti korupciji Kleklnova stranka ali pa naša.

Korupcija se išče samo v vladi med ministri. Zdaj je vlada v Beogradi i bi se moglo reči — či je istina korupcija tam — ar je mesto vlade Beograd, bio je Beograd gnjezda korupcije. Do zdaj bi bilo samo edna takša gnjezda v državi. S. L. S. šče ešče edno vlado, — ešče v Ljubljani meto za edno gnjezdo korupcije, dve! Tak se bori proti korupciji? Zato smo mi za korupcio, ar neščemo edno drugo gnjezdo korupcije? Što de tou verval?

Ali vzemimo, da bi se v Ljubljani takša autonomna vlada nastavila, štera bi za svoje ministre tajnike, poslance i t. d. vsikdar takšeljudi imela, da niti en ne bi nastal nikdar korupcionist. Kaj bi to za nas haska nosilo? Samo le to:

1. Da bi nas iz dve strani komanderali in cukali to je iz Beograda in z Ljubljane. To pa mi, kak dobri slugi znamo, da boljše ednoga gospoda slüžiti kak pa dva.

2. Ali tu moremo tudi na to misliti, da dnes mammo v Beogradi 12 eli 16 ministrov, isto toliko državnih tajnikov. — vsako ministarstvo pa ešče 30-50 uradnikov i tudi 400 poslancev. To vse mi plačamo, — za to ide naša velika porcija. Či si pa tudi v Ljubljani nepravimo ministre, tajnike, uradnike in poslance, te mo meli dvakrat telko izdatkov i dvakrat vekšo porcijo. Trbe nam vekše percije? Ešče več tera, ar nam zdaj nej zadosta? Nej — nej gospodje S. L. S. manje ministrov in ta pametne poštene strokovnjake.

GOSPODARSTVO.

Tržne cene.

Dolnja-Lendava, 8. junija.

100 kg. pšenice	325 Din.
" " žita	210 "
" " ovsa	175 "
" " kukorce	160 "
" " hajdine	230 "
" " Prosa	180 "

PENEZI.

Zagreb 8. junija.

1 Dolar	56'42 Din.
1 Schilling	8 "
1 Češka K.	1.67 "
20 zlati K.	210'— "
1 francoski fr.	1.64 "
1000 madžarski K	0'79 "
1 Šveicki fr.	10'98 "
1 italijanska lira	2'09 "
100 dinarov v Zürichu	9.11 Fr.

Živina.

MESO.

1 kg. govedine	13 Din.
" " teletine	18 "
" " svinskoga	18 "
" " špeja	24 "
" " masti	30 "

Edno jajce 75 par.